

Lande, der overhovedet ere i Fremgang, møde vi akkurat det samme. Jeg vil ikke tale om England, men det samme er Tilfældet i Sverige, Norge, Tyskland, Østrig, Nederlandene, De forenede Stater i Nordamerika. Man skal være forsigtig med at tale om økonomiske Love, men jeg tror alligevel, at man i dette Tilfælde kan tale derom. Jeg tror, man tør sige, at Loven for Udviklingen er den, at et Land bevæger sig fra den rene Agrartilstand op til et Agrar-, Industri- og Handelsland. Enten er der denne Bevægelse, eller Landet staar stille. Og i et Land med Danmarks Natur hænger denne Bevægelse ikke paa nogen Maade sammen med en Detronisering af Landbrugets politiske Stilling, den, er jeg overbevist om, vil blive bevarret, saa længe Landet staar.

Hvis man vil standse — det kan man nu ikke —, hvis man da vil hemme — det kan man — denne Udvikling ved Lovgivningen, vil jeg spørge, hvor vil man gøre af dette stadig stigende Befolkningsoverskud? Hvis det vedblivende stiger efter den samme Procent, ville vi paa et Tidspunkt, der ligger os saa nær, at det er vor Ret og Pligt at tage det i Betragtning ved de politiske Foranstaltninger, vi medvirke til, nemlig ved Midten af dette Aarhundrede, staa med 4 Millioner Mennesker her i Landet. Hvor skulle de Mennesker hen? Hvor skulle Landbrugets Sønner og Døtre hen? Om vi udstykke aldrig saa meget, ere Arealerne dog, som vi vide, begrænsede. Der er ogsaa en Grænse for Udstykningen, hvor den saa bliver. Vi vide, at der sine Steder er stykket ud og stykket ud, og at man kan komme helt ned til Dværgbrugene og under Dværgbrugene til Cigarkasser og Urtepotter. Der er Lande, hvor Udstykningen er gaaet saa langt ned, at den er naaet henimod den Grænse, jeg her peger paa, og hvor det netop har medført Stagnation af hele Udviklingen. Hvor skulle disse Mennesker hen? De maa for en stor Del falde paa det offentlige — og jeg gør opmærksom paa, at man ved det offentlige paa ingen mulig Maade behøver at forstaa alene Fattigvæsenet —, de politiske Krav, der stilles til Staten, kunne blive af en saadan Art, at det offentlige maa forsørge i meget høj Grad den store Masse af Befolk-

ningen. Og det er i Virkeligheden netop Faren ved en demokratisk Udvikling, hvad man har set i tidligere Tider og i andre Stater, at naar den tager Fart ud over de naturlige og rimelige Grænser, maa Staten træde til. Og det er Jordan, der skal bære det, for den kan ikke løbe fra den.

Der er imidlertid en Udvej foruden det at ty til det offentlige, det er Udvandringen. Nu ser jeg anderledes paa Udvandringen, end mange ærede Medlemmer her formodentlig gøre. Jeg skal straks komme til at vise, hvorledes jeg ser paa den. En Udvandring, som kan være sund og frugtbringende ogsaa for Hjemlandet — og det kan den være — er een Sag, og en Udvandring, der blot er en Forblødning af et Land, er en helt anden Sag. Den Udvandring f. Eks., der fandt Sted fra Sverige i Aarene fra 1866—88, i hvilken Tid Frihandelens Æra blomstrede derovre, drev over $\frac{1}{2}$ Mill. Mennesker ud af Landet. Og det, tror jeg, er en meget usund Udvikling for et Land af Sveriges Størrelse. Hvis vi drive frem i den Retning, at Byerhvervene stagnere, vil dette ogsaa blive en af de Kanaler, ad hvilke vi komme af med vort Befolkningsoverskud, og hvis den kommer til at flyde rigeligere, end man er tjent med, have vi netop Forblødningen.

Gennem dette Spørgsmaal om Udvandringen kommer jeg naturligt ind paa det, jeg vil tale om: Konsulatvæsenet. Lad mig sige det lige straks: Det ene af de to Hovedsynspunkter, ud fra hvilke det moderne Konsulatvæsen skal ses, er netop Udvandrer-spørgsmaalet, det er netop Spørgsmaalet om de Kolonisationer, som danne sig ovre i de oversøiske Lande. Jeg siger Kolonisationer, idet jeg skelner imellem en Koloni og en Kolonisation. Det karakteristiske for Kolonisationer er det frivillige, det karakteristiske for Kolonier er, at de skabes ved Okkupation eller Erobring af Landet, at de er noget, der regeres og forsvares hjemmefra, regeres af Embedsmænd og forsvares af Militær.

Lad os en Gang betragte disse Udvandrere noget nærmere. Jeg vil søge at karakterisere dem ved Ord, som ikke ere mine, men som ere bedre end mine. Jeg vil med den højttærede Formands Tilladelse læse op et lille Uddrag af en Tale fra et andet Parlament, en af de Taler, Verden